

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“**

**PROGRAM RADA
KANTONALNE JAVNE USTANOVE „PORODIČNO SAVJETOVALIŠTE“
ZA 2015. GODINU**

Sarajevo, decembar 2014. godine

I UVODNI DIO

Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“ u okviru ovog Programa rada utvrđuje plan svojih aktivnosti za 2015. godinu, a u skladu sa okvirom svog djelovanja propisanim Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 16/02, 8/03, 2/06, 21/06,17/10 i 26/12), Odlukom o osnivanju Kantonalne javne ustanove „Porodično savjetovalište“ („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 27/06, 31/07, 21/12 i 5/13) te Pravilima KJU „Porodično savjetovalište“.

Obim realizacije ovog Programa rada, odnosno pojedinih programskih zadataka, zavisit će od iznosa finansijskih sredstava koja će se obezbijediti za ove namjene u Budžetu Kantona Sarajevo za 2015. godinu.

1.1. Naziv, osnivač, sjedište, identifikacioni broj Ustanove

Naziv: Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“

Osnivač: Kanton Sarajevo

Sjedište: Avdage Šahinagića broj 14/2, Sarajevo

Identifikacioni broj: 4200180620005

1.2. Ciljevi, zadaci KJU „Porodično savjetovalište“ i programska orijentacija za naredni period

Kantonalna javna ustanova “Porodično savjetovalište” će u 2015. godini nastaviti kontinuirano obavljati djelatnost sa primarnim ciljem pružanja usluga psihosocijalne podrške i pomoći građanima Kantona Sarajevo i šire.

Kontekst u kojem funkcioniše bosanskohercegovačka porodica oblikovan je složenim socio-ekonomskim i društveno-historijskim prilikama koje se prelamaju preko granica porodičnog sistema i predstavljaju izvor izvanjskog stresa. Ovakve društvene prilike, uz očekivane krize, koje se javljaju tokom razvoja porodičnog sistema, doprinose složenosti specifičnih unutarporodičnih odnosa između partnera, djece, roditelja i djece međusobno, kao i odnosa porodice prokreacije sa porodicom porijekla, dovodeći do disfunkcionalnosti porodičnih odnosa.

Imajući u vidu kontekst kao i potrebe građana Kantona Sarajevo zaposlenici KJU “Porodično savjetovalište” će nastaviti pružati usluge savjetodavno-terapeutskog rada poštujući etičke principe profesije, doktrinu i načela Sistemske porodične terapije kao i drugih priznatih psihoterapijskih pravaca. Pored toga, naš rad bazirat će se na rezultatima razvojno-istraživačkih projekata.

Na osnovu navedenog u 2015. godini u Kantonalnoj javnoj ustanovi "Porodično savjetovalište" planira nastaviti djelovanje usmjereno na:

- Savjetodavno-terapeutski rad sa porodicama, partnerima i pojedincima koji imaju poteškoće u funkcioniranju;
- Grupni tretman ranjivih društvenih grupa;
- Promociju funkcionalnosti porodičnih odnosa i zdravih stilova života;
- Afirmaciju savjetodavno-terapeutskog rada;
- Prevenciju psihosocijalnih problema i poteškoća;
- Edukaciju građana u cilju preveniranja porodičnih i drugih kriza;
- Istraživanje i praćenje psiho-socijalnih potreba građana i porodice;
- Rad na izradi novih i unapređenju postojećih projekata primarne prevencije;
- Mjerenje rezultata efektivnosti i efikasnosti rada u okviru primarne i sekundarne prevencije;
- Unapređenje internih standarda i normativa u provođenju primarne, sekundarne i tercijarne prevencije;
- Afirmaciju i promociju djelatnosti i postignuće Ustanove;
- Stručnu suradnju sa profesionalcima u mreži ustanova koje se bave psihosocijalnim radom;
- Kontinuirano kreiranje prepoznatljivog modela rada Ustanove.

Aktivnosti Odjeljenja za savjetodavno – terapeutski rad bit će usmjerene na :

- Savjetodavno-terapeutski rad sa pojedincima, partnerima, porodicama i grupama koje imaju poteškoće i probleme na intrapersonalnom (unutrašnjem) i interpersonalnom (relacijskom) nivou;
- Provođenju postupaka posredovanja prije pokretanja postupka za razvod braka;
- Kontinuirano usavršavanje savjetodavno-terapeutske prakse,
- Organiziranje i vođenje propisane evidencije i dokumentacije o korisnicima usluga,
- Izradu izvještaja i planskih dokumenata vezanih za rad Odjeljenja.
- Planiranje, organiziranje i provođenje preventivnih aktivnosti u zajednici,
- Prevenciju psihosocijalnih problema na nivou porodičnog sistema,
- Iniciranje suradnje sa institucijama vladinog i nevladinog sektora u mreži ustanova socijalne zaštite koje se bave psihosocijalnim radom,
- Pružanje profesionalne podrške i pomoći profesionalcima iz institucija i organizacija koje se bave psihosocijalnim radom,
- Pružanje osnovnih informacija građanima o radu Ustanove i informacija koje imaju za cilj razvijanje funkcionalnih odnosa u porodičnom i drugim sistemima.
- Savjetodavno-terapeutski rad će se odvijati uz kontinuiranu interviziju koja će se provoditi u Odjeljenju, kao i vanjsku superviziju, u skladu sa zakonskim odredbama.

Aktivnost Odjeljenja za razvojno-istraživačke poslove i socijalne inovacije bit će usmjerena na:

- a) ispitivanje psiho-socijalnih pojava i fenomena porodice, njenih članova i drugih društvenih grupa u cilju podizanja na što veći nivo postojeće prakse u Ustanovi i psiho-socijalnoj mreži;
- b) organizaciju i realizaciju razvojnih projekata na nivou primarne prevencije;

- c) upoznavanje šire društvene javnosti, kao i stručne javnosti sa aktuelnim socijalno-psihološkim pojavama i fenomenima u cilju unapređenja postojeće društvene akcije u psiho-socijalnoj oblasti kroz promotivno-propagandnu aktivnost;
- d) organiziranje edukacija psihosocijalne i savjetodavno-terapeutske prakse za profesionalce Ustanove, ali i profesionalce iz drugih srodnih institucija i organizacija.

Sve aktivnosti Ustanove u 2015. godini bit će usmjerene ka ostvarivanju krajnjeg cilja poslovanja, a to je psihosocijalna podrška, pomoć i zaštita porodice kao osnovne ćelije društva.

II **NORMATIVNI DIO**

2.1 **Naziv propisa** : Pravila KJU „Porodično savjetovalište“

Nosilac izrade: KJU „Porodično savjetovalište.“

Rok izrade: januar-decembar 2015. godine

Organ koji razmatra/donosi propis: Upravni odbor.

Kratak sadržaj: Obzirom da su trenutno na snazi više izmjena i dopuna Pravila KJU „Porodično savjetovalište“, shodno uputama pristupit će se izradi prečišćenog teksta ovog akta, odnosno novih Pravila KJU „Porodično savjetovalište“.

III **TEMATSKI DIO**

3.1. **IZVJEŠTAJI, PROGRAMI, PLANOVI**

3.1.1.

Naziv materijala: Izvještaj o poslovanju (Izvještaj o radu sa izvještajem o finansijskom poslovanju) KJU „Porodično savjetovalište“ za 2014. godinu.

Nosilac izrade: KJU „Porodično savjetovalište“.

Rok za izradu: mart 2015. godine - Vlada Kantona Sarajevo.
mart 2015. godine - Skupština Kantona Sarajevo.

Organ koji razmatra materijal: Vlada Kantona Sarajevo i Skupština Kantona Sarajevo.

Kratak sadržaj materijala: Izvještaj o poslovanju KJU „Porodično savjetovalište“, Izvještaj o radu direktora, Izvještaj o radu Upravnog odbora i Izvještaj o radu Nadzornog odbora, te Izvještaj o finansijskom poslovanju.

3.1.2.

Naziv materijala: Program rada KJU „Porodično savjetovalište“ sa finansijskim planom za 2015. godinu.

Nosilac izrade: KJU „Porodično savjetovalište“.

Rok za izradu: mart 2015. godine - Vlada Kantona Sarajevo.
mart 2015. godine - Skupština Kantona Sarajevo.

Organ koji razmatra materijal: Vlada Kantona Sarajevo i Skupština Kantona Sarajevo.

Kratak sadržaj materijala: Planiranje i programski zadaci Ustanove u 2015. godini.

3.1.3.

Naziv materijala: Nacrt Programa rada KJU „Porodično savjetovalište“ za 2016. godinu.

Nosilac izrade: KJU „Porodično savjetovalište“.

Rok za izradu: septembar 2015.god.

Organ koji razmatra materijal: Vlada Kantona Sarajevo i Skupština Kantona Sarajevo.

Kratak sadržaj materijala: Planiranje i programski zadaci Ustanove u 2015. godini.

3.1.4.

Naziv materijala: Nacrt finansijskog plana KJU „Porodično savjetovalište“ za 2016. godinu.

Nosilac izrade: KJU „Porodično savjetovalište“.

Rok za izradu: oktobar 2015. god. (prema roku određenom za izradu Nacrta budžeta Kantona Sarajevo za narednu godinu).

Organ koji razmatra materijal: Vlada Kantona Sarajevo i Skupština Kantona Sarajevo.

Kratak sadržaj materijala: Planiranje finansijskih sredstva neophodnih za poslovanje Ustanove i realizaciju programskih zadataka za 2015. godinu.

3.1.5.

Naziv materijala: Kvartalni izvještaj o radu KJU „Porodično savjetovalište“ za period oktobar -decembar 2014. godine.

Nosilac izrade: KJU „Porodično savjetovalište“.

Rok za izradu: januar 2015. godine.

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor.

Kratak sadržaj materijala: Prikaz realiziranih i započelih aktivnosti Ustanove za izvještajni period oktobar – decembar 2014. godine.

3.1.6.

Naziv materijala: Kvartalni izvještaji o radu KJU „Porodično savjetovalište.“

Nosilac izrade: KJU „Porodično savjetovalište“.

Rok za izradu: april, juli, oktobar 2015. godine.

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor.

Kratak sadržaj materijala: Prikaz realiziranih i započelih aktivnosti Ustanove za izvještajni period od tri mjeseca (januar-mart, april-juni, juli-septembar) 2015. godine.

3.1.7.

Naziv materijala: Izvještaji o izvršenju budžeta KJU „Porodično savjetovalište“ za period januar-mart, januar-juni, januar-septembar 2015. godine.

Nosilac izrade: KJU „Porodično savjetovalište“.

Rok za izradu: april, juli, oktobar 2015. godine.

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor/Nadzorni odbor.

Kratak sadržaj materijala: Pregled utroška sredstava Ustanove za period januar-mart, januar-juni, januar-septembar 2015. godine.

3.1.8.

Naziv materijala: Izvještaj o izvršenju budžeta KJU „Porodično savjetovalište“ za period januar - decembar 2014. godine.

Nosilac izrade: KJU „Porodično savjetovalište“.

Rok za izradu: februar 2015. godine.

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor/Nadzorni odbor.

Kratak sadržaj materijala: Pregled utroška sredstava Ustanove za period januar-decembar 2014. g.

3.1.9.

Naziv materijala: Plan nabavki KJU „Porodično savjetovalište“ za 2015. godinu.

Nosilac izrade: KJU „Porodično savjetovalište“.

Rok za izradu: mart 2015.god.

Organ koji razmatra materijal: Upravni odbor.

Kratak sadržaj materijala: Planiranje neophodnih nabavki (usluga i roba) za 2015. godinu, vršit će se u skladu sa stvarnim potrebama Ustanove za 2015. godinu, a na temelju Finansijskog plana za 2015. godinu.

3.2. AKTIVNOSTI PRIMARNO-SEKUNDARNE PREVENCIJE

Budući da se današnji tranzicijski društveni kontekst ogleda u različitim i kompleksnim psihosocijalnim problemima koji imaju trend kontinuiranog porasta Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“ i u 2015. godini će kontinuirano obavljati aktivnosti iz djelokruga primarne prevencije kako bi što kvalitetnije odgovorila na permanentno narastajuće tranzicijske psiho-socijalne probleme građana.

Poznato je da se specifičnosti društvenog konteksta današnjice, između ostalog, ogledaju u kompleksnim, različitim i multiplim psiho-socijalnim problemima u cijelom porodičnom sistemu, ali i njegovim subsistemima, te da imaju trend kontinuiranog porasta i da se u postojećoj praksi najčešće tretiraju tek u situacijama njihove eskalacije. U tom kontekstu, njihovo rješavanje zahtijeva kompleksnije, dugotrajnije i skuplje tretiranje, kako bi se otklonile ili ublažile negativne posljedice koje najčešće dovode do različitih oblika disfunkcionalnosti (individualne, porodične, bračne, roditeljske i dr.). Nedostatak ovakve prakse i saniranje, najčešće višemjesečnih i višegodišnjih problema je u tome da njihovo stručno tretiranje ne sprječava prisustvo faktora rizika koji konstantno dovode porodicu i njene članove u disfunkcionalnost. Stoga je namjera da se implementiraju različiti preventivni projekti koji u svom fokusu imaju cjelinu porodičnog sistema (partneri, roditelji, djeca i dr.) kako bi doprinijeli ublažavanju mogućih posljedica, koje, ukoliko nisu blagovremeno prepoznate, imaju tendenciju kulminiranja u obliku kompleksnijih problema.

Na temelju dosadašnjih iskustava i usmjerenosti u radu ka savremenim modelima prevencije u oblasti psihosocijalnog rada, za 2015. godinu je od posebne važnosti održavanje kontinuiteta sistemskog djelovanja u okviru primarne prevencije, što podrazumijeva nastavak i dalje razvijanje započetih projekata. Pristup u realizaciji projekata primarne prevencije, gdje su projekti osmišljeni tako da budu podrška svim članovima porodičnog sistema i u kojem se poseban akcent stavlja na životne faze porodice, pokazao je dobre rezultate u dosadašnjem radu. Stoga je opredjeljenje KJU „Porodično savjetovalište“ da se takav trend i nastavi.

U nastavku je data klasifikacija i opis preventivnih aktivnosti koji su planirani za realizaciju u 2015. godini:

3.2.1. Projekt: „Zajedno do uspjeha“

Generalni cilj: Prevencija mogućih rizičnih i nepoželjnih oblika ponašanja kod učenika osnovnih škola i učenika I-ih razreda srednjih škola, kroz unapređenje znanja, vještina i kompetencija učesnika za izgradnju kvalitetnijeg saradničkog odnosa učenika, roditelja i nastavnika.

Specifični ciljevi :

1. Ukazati na prednosti, mogućnosti i značaj zajedničkog rada/saradnje između tri ključna subjekta odgojno – obrazovnog procesa (učenika, roditelja i nastavnika);
2. Prepoznati i definisati teškoće i zone konflikata između učenika, roditelja i nastavnika;
3. Kreirati i ponuditi efikasniji model saradnje ova tri subjekta;
4. Povećati stepen zajedničkog rada/saradnje učenika, roditelja i nastavnika.

Ciljna grupa: Učenici osnovne škole u dobi 13 - 15 godina i učenici I-ih razreda srednje škole, njihovi roditelji, nastavnici i pedagozi, koji iskazuju dovoljan stepen motivacije i interesovanja za uključivanje u grupnu aktivnost.

Nosilac aktivnosti: Ustanova

Rok: oktobar-decembar 2015. godine.

Kratak sadržaj: Uzimajući u obzir da postoji splet faktora koji dovode do povećanja broja učenika sa lošijim školskim uspjehom, projekt „Zajedno do uspjeha” ima za cilj identificiranje i ublažavanje/uklanjanje faktora koji značajno utječu na školski /ne/uspjeh učenika, kao adekvatan vid prevencije rizika koje sa sobom nosi ovaj problem. Ovim projektom KJU “Porodično savjetovalište” provodi preventivne aktivnosti s ciljem poboljšavanja uspjeha učenika, razvijanja radnih navika, efikasnijeg prelaženja nastavnih planova i programa, prevladavanja indolentnosti roditelja u brizi za mlade i pojačavanja saradnje nastavnika i roditelja, te saradnje škole i uže društvene zajednice. Evidentna efektivnost projekta argumentuje nastavak i potrebu implementacije ovog projekta u 2015. godini kao i u budućnosti. Na osnovu rezultata evaluacije prethodno realiziranog ciklusa planiraju se dodatne izmjene i unapređenje projektnog prijedloga.

Praksa uključivanja školskih pedagoga kao kovoditelja u implementaciji projekta će se nastaviti jer je pokazala svoju efikasnost i opravdanost. Na taj način obučeni pedagozi za izvođenje radionica u projektu moći će u budućnosti samostalno nastaviti realizirati isti u svojim školama. Nakon završetka radionica pedagozi nastavljaju ovaj proces i susreću sa ciljnom grupom u školi te se ostavlja mogućnost za dalji kontakt sa voditeljima projekta odnosno sa stručnim saradnicima Savjetovališta. Na ovaj način se model projekta stavlja na raspolaganje pedagozima da u budućnosti koriste usavršene strategije za prevazilaženje školskog neuspjeha te jačaju saradnju sva tri subjekta odgojno-obrazovnog rada.

Novina u projektu odnosit će se na uključivanje u projekt i učenika I-ih razreda srednjih škola, u skladu sa iskazanom željom i potrebom od strane srednje škole, što će zahtijevati konceptualno prilagođavanje projekta navedenoj populaciji.

Evaluacija koja ima za cilj ocijeniti ispunjenje ciljeva projekta će se obaviti nakon realizacije radionica, odnosno pratit će povećanje kapaciteta nastavnika, roditelja i učenika u prevladavanju školskih problema, kao i stepena unapređenja školskog uspjeha. Radi još efikasnijeg praćenja postavljenih ciljeva projekta u 2015. godini je planirano da se rad grupe, odnosno učesnika (nastavnici, učenici, roditelji), prati do kraja školske godine, u cilju kontinuiranog praćenja efekata radionica, te kao značajan doprinos realizaciji dugoročnije evaluacije projekta. Za realizaciju dugoročnije evaluacije neophodno je da se prevaziđu i različiti ograničavajući faktori koji se eventualno mogu pojaviti kao što su nedovoljna motivacija učesnika, promjena radnog mjesta ili stanovanja i sl.

3.2.2. Projekt „Civilna hrabrost“

Generalni cilj: Suzbijanje maloljetničkog nasilja i jačanje civilne hrabrosti.

Specifični cilj: Unapređenje zajedništva, povjerenja, civilne hrabrosti i unapređenje strategija borbe protiv nasilja.

Ciljna populacija: djeca i mladi u dobi između 12 i 18 godina.

Nosilac aktivnosti: Ustanova

Rok: oktobar-decembar 2015. godine.

Kratak sadržaj: Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“ u 2015. godini planira nastavak realizacije projekta koji će kroz interaktivno i procesno učenje obraditi teme koje se tiču jačanja svijesti djece i mladih o različitim načinima suzbijanja nasilja, ispravnog reagovanja u slučaju verbalnog, psihičkog i fizičkog nasilja, uključujući i civilnu hrabrost, kako bi stečena znanja i kompetencije primijenili u vlastitim životima i dalje prenosili na svoje vršnjake koji nisu imali priliku učestvovati u projektu. Bitno je naglasiti da se cijeli spektar mogućih kriznih situacija obrađuje kako preventivno tako i situaciono, zati, kroz vježbe i igru uloga kako bi već nakon određenog vremena mogli prenositi znanje i vještine, ali i u kriznim situacijama primjenjivati stečeno znanje.

Projekt će biti realiziran kroz 6 radionica u trajanju od 45-60 minuta. Radionice obuhvataju slijedeće tematske cjeline:

1. Unapređenje zajedništva kroz poboljšanje sposobnosti komunikacije, izradu prihvatljivog pravilnika, integraciju i toleranciju, te sposobnost empatije;
2. Unapređenje povjerenja kroz zajednička emocionalna iskustva, iskustva u tjelesnim i psihičkim krajnjim situacijama, preuzimanje odgovornosti i kratkotrajni gubitak samokontrole;
3. Unapređenje civilne hrabrosti kroz spoznaju optimalnog stava žrtve i pomagača, sliku adekvatnog stava svjedoka, senzibilitet za nužne situacije i spoznaju važnosti civilne hrabrosti;
4. Unapređenje strategija protiv nasilja kroz senzibilitet za različite oblike nasilja, senzibilitet za žrtve, senzibilitet za ranjivost tijela, prepoznavanje faktora koji prepirku mogu dovesti do eskalacije i ukazivanje na alternativne reakcije.

Nakon realiziranih radionica pristupit će se izradi evaluacionog izvještaja sa fokusom na evaluaciju postignutih rezultata, te izradu prijedloga za unapređenje budućeg ciklusa projekta. U procesu evaluacije projekta koristit će se inicijalni i finalni upitnici znanja, osvrt učesnika na realiziranu radionicu, kao i voditeljske opservacije na realizirani projekt u cjelini

3.2.3. Projekt: „Mladi za mlade“

Generalni cilj: Osposobljavanje adolescenata-lidera u dobi od 15-18 godina za pozitivno vršnjačko djelovanje u socijalnom okruženju, kao oblik preveniranja rizičnih pojava i nepoželjnih modela ponašanja adolescenata.

Specifični ciljevi projekta su:

1. Educirati adolescente-lidere iz oblasti komunikacije (vrste komunikacije, komunikacijske vještine i stilovi komuniciranja);
2. Osposobiti mlade da prepoznaju nasilje sa posebnim fokusom na vršnjačko nasilje i djeluju na sprječavanju negativnih efekata ovog nasilja.

Ciljna grupa: Adolescenti u dobi od 15-18 godina, koji su identifikovani kao prirodni lideri, te mladi iz užeg i šireg okruženja educiranih lidera.

Nosilac aktivnosti: Ustanova

Rok: mart-maj 2015. godine.

Kratak sadržaj: Odgovarajući na potrebu sveobuhvatnije prevencije asocijalnih i antisocijalnih ponašanja među mladima, odnosno potrebu za jačanjem pozitivnog vršnjačkog djelovanja u socijalnoj sredini, i u ovoj godini će se nastaviti realizacija projekta „Mladi za mlade“. Projekt je usmjeren na edukaciju vršnjačkih lidera za pozitivno vršnjačko djelovanje budući da utjecaj vršnjaka može biti jedan od temeljnih vidova podrške i ohrabrenja adolescentima u razvoju njihovih mogućnosti i snaga. Pravilno usmjeravanje i korištenje vještina pozitivnog vršnjačkog djelovanja može biti od ključne važnosti za postizanje pozitivnog ponašanja i stavova te pomoći mladima da postanu zdravije odrasle osobe. Ovim projektom KJU “Porodično savjetovalište” provodi preventivne aktivnosti s ciljem podizanja i jačanja svijesti mladih o potrebama njihovog djelovanja u suzbijanju nasilja među mladima i nad mladima u porodici i društvu.

Efektivnost projekta argumentira nastavak i potrebu implementacije ovog projekta i u budućnosti. Za 2015. godinu planirana je izmjena projektnog prijedloga u skladu sa evaluacionim preporukama i to u segmentima unapređenja aktivnosti projekta.

U zavisnosti od materijalnih mogućnosti, predviđeno je organiziranje jednodnevnog izleta za učesnike projekta na kojem će se realizirati cjelodnevne radionice u prirodi pod nazivom „Doživljajna pedagogija“. Ove radionice su osmišljene kao instrument za jačanje grupne dinamike i kohezivnosti među članovima te u svrhu praktične primjene usvojenih znanja i vještina kroz interaktivne igre u prirodi. Aktivnosti će biti usmjerene na procese izgradnje tima, međusobnu komunikaciju, razvoj međusobnog povjerenja, osvještavanje timske pripadnosti i ulogu unutar tima, preuzimanju inicijative i odgovornosti.

Planirano je i organiziranje supervizijskih sastanaka u određenim vremenskim razmacima, nakon završetka realizacije radionica, u cilju unapređivanja i usavršavanja stečenih znanja i vještina, sticanja novih saznanja, kao i rješavanje eventualnih dilema i teškoća nastalih djelovanjem u socijalnom okruženju. U realizaciji projekta posebna pažnja će se usmjeriti na kvalitetnu promociju projekta kroz njegove ciljeve, očekivanja od škola i učesnika, dosadašnje rezultate i sl.

Evaluacija projekta će uključivati tri nivoa: test znanja (inicijalni i finalni upitnik), povratne informacije učesnika nakon svake radionice i opservaciju voditelja projekta te će biti usmjerena na ispitivanje ispunjenja postavljenih specifičnih ciljeva, korisnosti ponuđenih sadržaja i prihvatljivosti oblika rada.

3.2.4. Projekt: „Moj izbor“

Generalni cilj: prevencija bračne i porodične disfunkcionalnosti.

Specifični ciljevi: prevencija rizičnih faktora u izboru i funkcionisanju partnerskih odnosa jačanjem kompetencija mladih za kvalitetan izbor partnera i izgradnju funkcionalnih partnerskih odnosa.

Ciljna grupa: mladi u dobi od 18 do 30 godina.

Nosilac aktivnosti: Ustanova

Rok: januar - decembar 2015. godine.

Sadržaj: Realizacija projekta “Moj izbor” usmjerena je na unapređenje znanja, vještina i kompetencija učesnika za razvoj funkcionalnog partnerskog odnosa. U najvećem dijelu zastupljen je radionički način rada koji je utemeljen na principima aktivnog i ravnopravnog učešća svih učesnika radionica, iskustvenom učenju i interaktivnim strategijama podučavanja. To znači da voditelji radionica nisu jedini izvor saznanja već i moderatori koji stvaraju uvjete i podstiču učesnike da kroz međusobne razmjene iskustva i interakciju, steknu nova znanja i razviju vlastite vještine i sposobnosti.

U pripremnoj fazi realizacije, posebna pažnja biće usmjerena na izbor kandidata za učešće u projektu. S tim u vezi provest će se inicijalni usmeni intervju sa svim zainteresovanim, na osnovu kojeg će se procijeniti motiviranost i zainteresovanost za učešće u projektu, te snimiti početni stavovi učesnika po pitanju stavova o izboru partnera i funkcionalnosti partnerskih odnosa.

Ovogodišnji ciklus projekta planiran je u saradnji sa KJU “Dom za djecu bez roditeljskog staranja” Bjelave. Ovom saradnjom želimo uključiti mlade iz ove Ustanove, a koji svojim uzrastom odgovaraju ciljnoj grupi projekta. Obzirom da se radi o specifičnoj populaciji mladih koji svoj razvoj prolaze bez porodice, može se reći da je ova populacija uskraćena za određene socijalne vještine, a posebno one koje su važne za razvoj funkcionalnog partnerskog odnosa. Stoga uključivanjem određenog broja mladih iz ove populacije u realizaciju projekta, postižu se višestruki rezultati.

Evaluacija će obuhvatiti kvalitativnu analizu inicijalnih i finalnih intervju sa učesnicima radionica, intervju sa voditeljkom i saradnicima projekta, te analizu sadržaja prikupljenih u procesu monitoringa projekta. Evaluacija projekta biće usmjerena u smislu procjene i ispunjenja zadanih ciljeva, unapređenje znanja i vještina učesnika koji se odnosi na izbor partnera i funkcionalnost partnerskih odnosa.

Ovogodišnji ciklus projekta “Moj izbor” će se realizirati uz finansijsku podršku Gender Centra Federacije Bosne i Hercegovine u skladu sa Sporazumom o podršci koji je potpisan sa ovom institucijom a uz pozitivno Mišljenje o opravdanosti projekta od strane resornog Ministarstva.

3.2.5. Projekt: „Unapređenje roditeljstva“

Generalni cilj: Podizanje kvaliteta profesionalne podrške i pomoći roditeljima u jačanju roditeljske uključenosti i kompetencija u pripremanju djeteta za polazak u školu.

Specifični ciljevi:

1. Osposobiti pedagoge predškolskih ustanova u općinama Kantona Sarajevo za provođenje radionica po programu „Unapređenje roditeljstva“;
2. Senzibilizirati roditelje za odgovorno roditeljstvo i buduću saradnju sa školom;
3. Pružiti pomoć i podršku roditeljima u jačanju roditeljske uključenosti i kompetencija u pripremanju djeteta za polazak u školu;
4. Podići svijest u lokalnoj zajednici za važnost pripreme djece za polazak u školu i aktivno učešće roditelja u odgojno-obrazovnom procesu.

Ciljna grupa:

Primarna ciljna grupa u projektu su roditelji djece predškolskog uzrasta.

Sekundarna ciljna grupa su pedagozi predškolskih ustanova na području općina u Kantonu Sarajevo.

Nosilac aktivnosti: Ustanova

Rok: januar-august 2015. Godine.

Kratak sadržaj:

Projekt „Unapređenje roditeljstva“ usmjeren je na jačanje roditeljskih kompetencija ciljne grupe kroz razrješavanje dilema u primjeni odgojnih stilova, ali i potvrdu pozitivnih odgojnih postupaka koje roditelji primjenjuju u porodičnom ambijentu, jačanje svijesti o važnosti provođenja kvalitetnog zajedničkog vremena roditelja i djece, prepoznavanje dječjih potreba u ovom razvojnom periodu, načina njihovog zadovoljavanja u porodici i povećanje uključenosti u pripremu djece za adaptaciju na novu socijalnu sredinu- školu.

Nakon realizacije prethodnog ciklusa projekta, a u skladu sa tematskim sadržajem i njegovom primjenom na populaciju prvačića, došlo se do saznanja da će isti svoju punu efikasnost i efektivnost dostići primjenom u predškolskim ustanovama, obzirom da priprema djeteta za školu treba da se odvija godinu dana prije samog polaska u školu. Obim i kvalitet realizacije projekta, pored ostalog, će biti uvjetovana uključeñošću i zainteresovanošću predškolskih ustanova za učešće u realizaciji projekta.

Realizacija projekta je planirana kroz slijedeće faze: 1. Izrada priručnika za pedagoge o vođenju radionica; 2. Izrada publikacije za roditelje djece predškolskog uzrasta; 3. Prezentacija projekta predškolskim ustanovama i njihovo uključenje u rad; 4. Obuka pedagoga i drugog stručnog osoblja za realizaciju radionica; 5. Monitoring i praćenje realizacije projekta u predškolskim ustanovama; 6. Prikupljanje evaluacionih materijala o procesu realizacije projektnih aktivnosti; 7. Distribucija materijala za roditelje; 8. Izrada evaluacionog izvještaja.

3.2.6. Projekt: „Zlatne godine“

Generalni cilj: Prevencija socijalne isključenosti osoba starije životne dobi

Specifični ciljevi:

1. Poticanje i jačanje međugeneracijske solidarnosti u pristupu starenju;
2. Postići bolji uvid u specifične potrebe osoba koje ulaze u treću životnu dob;
3. Poboljšanje i poticanje psiholoških mehanizama koji vode ka izgradnje kvalitetnijih odnosa, kako u vlastitoj porodici tako i u socijalnoj sredini

Ciljna grupa:

Osobe starije od 55 godina sa područja Kantona Sarajevo, koje su penzionisane ili su nezaposlene.

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: juni-decembar 2015. godine.

Kratak sadržaj:

Cijeneci značaj i potrebu socijalne uključenosti u svim životnim fazama, pa tako i u zreloj životnoj dobi, projekt Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“ će i u 2015. godini kroz projekt „Zlatne godine“ težiti smanjenju stereotipa i negativnog odnosa prema starenju, te u konačnici smanjenju socijalne isključenosti osoba starije životne dobi. U tom smislu, ovaj projekt ima ulogu ne samo promoviranja važnosti mentalnog zdravlja starijih osoba, već neposrednog utjecaja na poboljšanje njihove kvalitete življenja kroz pokušaj izgradnje kvalitetnijih odnosa, kako u vlastitoj porodici tako i u socijalnoj sredini. U ovogodišnjoj realizaciji projekta posebna pažnja će se usmjeriti na saradnju sa institucijama i ustanovama iz mreže vladinog i nevladinog sektora koji rade na ovoj i sličnoj problematici te na povećanje motivacije ciljne grupe za uključenje u projekat.

Realizacija projekta u 2015. godini zasnivat će se na kombinaciji edukativnog i vođenog interaktivnog radioničarskog rada putem diskusije u grupi, uz više „radioničkih vježbi“, uzimajući u obzir dob i specifične potrebe učesnika, trajat će u prosjeku 90 minuta, a biće realizirane od strane stručnih saradnika KJU „Porodično savjetovalište“). U okviru radionica obradit će se teme koje sadržajno i konceptijski govore o sistemima podrške starijim osobama (poticanje učesnika na razmišljanje o sebi, posmatranje sebe i svog života iz različitih perspektiva), odlikama ovog životnog doba (jačanje učesnika i socijalno učenje za lakše suočavanje sa izazovima životnog doba - razmjena ideja o stereotipima vezanim za stare osobe), zatim o aktivnom starenju (poticanje na ponašanja koja vode do aktivnog starenja i razvijanja svijesti o odgovornosti za kvalitetu vlastitog života), te lijepe strane starosti (poboljšanje i poticanje psiholoških mehanizama i ponašanja koji vode do aktivnog starenja i spriječavanja socijalne isključenosti).

Nakon završetka realizacije projektnih aktivnosti, pristupit će se izradi evaluacijskog izvještaja i prezentiranju preliminarnih rezultata o provođenju projekta. Evaluacija projekta će se realizirati nakon radioničkog ciklusa od četiri radionice i biće usmjerena na ispitivanje ispunjenja postavljenih specifičnih ciljeva, korisnosti ponuđenih sadržaja i prihvatljivosti oblika rada kroz evaluacioni upitnik za učesnike i povratnu informaciju voditelja.

3.2.7. Tribina-predavanja za roditelje

Generalni cilj: Prevencija rizičnih, preddelinkventnih i delinkventnih oblika ponašanja.

Specifični cilj: Edukacija i osposobljavanje roditelja da prepoznaju i preveniraju unutar-porodične riziko-faktore, te blagovremeno prepoznaju i preveniraju nepoželjne oblike ponašanja koji vode maloljetničkom prijestupništvu.

Ciljna populacija: Roditelji djece osnovnih škola Kantona Sarajevo.

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: mart-maj 2015. i oktobar-decembar 2015. godine.

Kratak sadržaj: Obzirom da su roditelji i profesionalci škola u kojima su u proteklih 6 godina održavane tribine dali podršku realiziranim tribinama i iskazali želju za nastavkom ove aktivnosti, KJU „Porodično savjetovalište“ i u 2015. godini planira implementaciju istih, ali sa izmjenjenim realizacijskim konceptom.

Planirano je da se implementacija projekta pod nazivom Tribine-predavanje za roditelje odvija na način da se školama koje su učestvovala na aktivu pedagoga od 28.-29.08.2014. godine, a koje su izrazile želju za realizacijom tribina uputi poziv u kojem će biti naznačeno šest tema koje su realizovane u prethodnom periodu, te nova tema koja će proizići iz evaluacionog izvještaja istoimenog projekta za 2014. godinu. U projekt bi se uključilo prvih 20 škola koje se odazovu u naznačenom roku za prijavu.

Realizacija će se odvijati u dvije faze. Prva faza će obuhvatati period mart - maj, dok će se druga faza odnositi na period oktobar - decembar 2015. godine. Ovakvim modelom nastojimo da se škole još više uključe u samu realizaciju, odnosno, da pokušaju obezbijediti veću motiviranost i odziv roditelja za učešće na tribinama. Također, ovakvim načinom rada pokušat će se prevenirati prezasićenost sadržajima tribina koja je u proteklom periodu izražena od strane pojedinih učesnika projekta. su pojedini učesnici projekta izrazile u toku proteklog perioda.

Planiran je i nastavak promocije i najave tribina kroz medijska gostovanja u cilju masovnijeg učešća roditelja na Tribinama, kao i podizanja svijesti o važnosti samih sadržaja. U narednom ciklusu predviđeno je uvođenje novih tehnika u radu kroz radne kartice, kratke edukativne multimedijalne sadržaje, upitnike ili radne listove za roditelje što zavisi od mogućnosti Ustanove i rezultata evaluacije. Pored toga, planirano je inoviranje evaluacionih instrumenata i promotivnog materijala.

Nakon realizacije ovog ciklusa tribina za roditelje izradit će se evaluacioni izvještaj koji će podrazumijevati analizu planiranih ciljeva i efekata u realizaciji i obuhvatit će tri nivoa, odnosno nivo povratne informacije od strane roditelja, pedagoga i voditelja radionica.

3.2.8. Psihosocijalna podrška članovima porodica sa iskustvom razvoda braka

Generalni cilj: Pružanje psihosocijalne podrške članovima porodica sa iskustvom razvoda braka.

Specifični ciljevi:

4. Jačanje roditeljskih kompetencija kroz usvajanje vještina kvalitetnog roditeljstva i upoznavanje sa specifičnim potrebama djece porodica sa iskustvom razvoda braka.
5. Upoznavanje sa važnošću uspostavljanja funkcionalnog (kvalitetnog) roditeljstva nakon razvoda braka.
6. Preveniranje socijalne izolacije kroz suočavanje i prihvatanje promjena u društvenom funkcionisanju (gubitak starih veza i odnosa, organizacija slobodnog vremena i sl.)

Ciljna populacija: Roditelji sa iskustvom razvoda braka.

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: januar - decembar 2015. godine.

Kratak sadržaj: S obzirom da učinci razvoda stresno djeluju i bitno mijenjaju ustaljene porodične sadržaje i odnose, Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“ će kroz grupni rad u 2015. godini nastojati pružiti psihosocijalnu podršku roditeljima sa iskustvom razvoda braka, sa posebnim akcentom na roditeljstvo.

Kroz grupni rad, razmjenu iskustava i psihoedukaciju želi se pomoći roditeljima sa iskustvom razvoda braka da što bezbolnije prođu kroz uobičajene krize koje se neminovno pojavljuju i sa kojima se suočavaju, kako bi dalje napredovali u svom razvoju. Također, cilj je osnažiti roditelje kako bi se u novonastalim situacijama adekvatno izborili sa povećanom količinom stresa i bili odgovarajuća podrška svojoj djeci, jer u protivnom dugotrajan stres iscrpljuje porodične adaptivne sposobnosti i dovodi do krize u porodici.

Evaluacija projekta će se realizirati nakon realizacije projekta i biće usmjerena na ispitivanje ispunjenja postavljenih specifičnih ciljeva, korisnosti ponuđenih sadržaja i prihvatljivosti oblika rada.

3.2.9. Projekt: “Porodično u Vašoj školi”

Generalni cilj: provođenje različitog skupa aktivnosti primarne i sekundarne prevencije s ciljem unapređenja odgojno-obrazovnog sistema u smislu jačanja subjekata odgojno-obrazovnog rada, te kvalitetnije saradnje porodice, škole i šire društvene zajednice.

Specifični ciljevi:

1. edukacija i osposobljavanje roditelja za prepoznavanje i preveniranje unutar-porodičnih rizikofaktora;
2. unapređenje znanja, vještina i kompetencija učenika u smjeru prosocijalnog ponašanja i boljeg obrazovnog postignuća;

3. podrška nastavnicima u izgradnji kvalitetnijeg saradničkog odnosa učenika, roditelja i nastavnika, a samim tim i nastavnom procesu;
4. očuvanje mentalnog zdravlja ciljane populacije kroz savjetodavno-terapeutski rad i održanje emocionalne stabilnosti (sprječavanje ljutnje, bijesa i agresije);
5. senzibiliziranje subjekata odgojno-obrazovnog rada za korištenje usluga “Porodičnog savjetovališta” po vlastitom izboru.

Ciljna populacija: učenici, nastavnici i roditelji osnovnih škola Kantona Sarajevo

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: februar-maj i oktobar-decembar 2015. godine.

Kratak sadržaj: Obzirom da porodični sistem najneposrednije korespondira sa školskim sistemom od velike je važnosti da se oni uzajamno pomažu i saraduju u ostvarivanju odgojno-obrazovne funkcije. Saradnja porodice i škole je imperativ za uspjeh i napredak, a obzirom da su to dvije sredine u kojima se dijete razvija i odrasta, potrebno je težiti adekvatnijoj i kvalitetnijoj saradnji kako bi djeca ispoljila svoj puni potencijal. U skladu s navedenim KJU “Porodično savjetovalište” provodi aktivnosti pružanja podrške i pomoći porodici i školi u njihovim nastojanjima. Uzimajući u obzir dugogodišnju saradnju Ustanove sa osnovnim školama u realizaciji projekata primarne prevencije, roditelji i profesionalci škola su iskazali želju za nastavkom saradnje i u 2015. godini. U želji za poboljšanjem saradnje i osnaživanjem svih subjekata odgojno-obrazovnog rada, u ovoj godini je planirano koncipiranje i realiziranje skupa različitih aktivnosti pod nazivom “ Porodično u Vašoj školi”.

Projekt “Porodično u Vašoj školi” je zamišljen kao gostovanje stručnih saradnika Savjetovališta u školi u okviru više različitih aktivnosti, prilagođenih potrebama i interesima roditelja, djece i nastavnika. Kroz edukativne interaktivne radionice i savjetovanja, svi subjekti odgojno-obrazovnog procesa će imati priliku da se поблиže upoznaju sa radom Ustanove te da se informišu o pitanjima koja ih interesuju i koja su od aktuelnog značaja za svaku od kategorija. Kontinuiran boravak stručnjaka iz oblasti psihologije, pedagogije i socijalnog rada kao i stručnjaka iz oblasti porodične terapije i psihoterapije doprinjet će unapređenju odgojno-obrazovnog sistema, očuvanju mentalnog zdravlja ciljane populacije, pružiti mogućnost za kvalitetnije promjene, te doprinjeti senzibiliziranju svih subjekata odgojno-obrazovnog rada za obraćanje i saradnju sa ovakvom institucijom.

Realizacija projekta će biti prvenstveno usmjerena na dva oblika rada i to: radionički način rada koji je zasnovan na iskustvenom učenju i interaktivnim i kooperativnim strategijama podučavanja te pružanju savjetodavno – terapeutskih usluga, kriznih intervencija, te informacija o principima i procesu rada.

“Porodično u Vašoj školi” je zamišljen kao jedinstven događaj sa inovativnim i kreativnim sadržajima čiji će se obim i sadržaj dogovarati sa predstavnicima škole, uzimajući u obzir raspoložive resurse i stvarne potrebe u svakoj školi. Okvir za dogovaranje obima i sadržaja aktivnosti u svakoj školi jesu ranija iskustva predstavnika KJU “Porodično savjetovalište” u radu sa učenicima, roditeljima i nastavnicima kroz teme o: unapređenju roditeljstva, izazovima odrastanja, problemima učenja, smanjenju nepoželjnih oblika ponašanja kod učenika, životnih vještina mladih, prevazilaženje problema u komunikaciji na relaciji učenik-roditelj-nastavnik, podrške nastavnicima u usvajanju dodatnih znanja i vještina neophodnih za provođenje odgojno obrazovnog procesa i sl.

Također, ostavlja se mogućnost realizacije mnogih drugih sadržaja i oblika rada kao što su **anketiranje** – praćenje aktuelnih trendova i društvenih fenomena kod mladih; **okrugli stolovi** – koji bi obrađivali različite aktuelne teme a uključivale bi veći broj subjekata iz okruženja škole; **interaktivne predstave** – koje bi se realizovale u saradnji sa dramskim sekcijama škole a koje bi obrađivale teme vezane za promociju porodičnih vrijednosti i odgoja mladih; **multimedijalni sadržaji** – na temu porodice nakon kojih bi se organizovale panel diskusije; kao i **ogledni časovi, debate** i slično.

Također, projekat će pratiti promocija i najave aktivnosti kroz medijska gostovanja u cilju masovnijeg učešća učesnika u navedenim aktivnostima, kao i podizanja svijesti o važnosti samih sadržaja. Nakon realizacije projekta u svakoj školi izradit će se evaluacioni izvještaj koji će podrazumijevati analizu planiranih ciljeva i efekata provedenih aktivnosti.

3.2.10. Pilot projekt: „Mladi u svijetu rada”

Generalni cilj: Pružanje psihosocijalne podrške mladima u razvoju buduće karijere.

Specifični ciljevi:

1. Uvid u kapacitete mladih u pripremi za tržište rada, odnosno utvrđivanje nivoa trenutnih vještina i interesa koji predstavljaju željene ili neophodne uvjete za zaposlenje;
2. Jačanje interpersonalnih vještina ključnih za zapošljivost osobe i razvoj buduće karijere.

Ciljna populacija: Učenici III i IV razreda srednjih škola Kantona Sarajevo.

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: januar-decembar 2015. godine.

Kratak sadržaj: U skladu sa rezultatima istraživanja „Potrebe mladih za psihosocijalnom podrškom u razvoju buduće karijere” koje će Savjetovalište provesti u periodu septembar-decembar 2014. god. te smjernicama proisteklim iz istog, pristupiće se izradi projekta „Mladi u svijetu rada “ koji će biti implementiran u 2015.godini.

Izabrati pravu karijeru težak je zadatak, pogotovo sa 18 godina. Veliki broj mladih osoba je, nakon završetka formalnog obrazovanja, neodlučno u pogledu izbora buduće karijere pa na njihov izbor utiču roditelji, vršnjaci, prijatelji, mediji i dr. Također, mladi često nedovoljno poznaju sebe, svoje sposobnosti i kompetencije, te nemaju razvijene samoprezentacijske vještine što im otežava zapošljavanje. Obzirom da se poznavanjem vlastitih sposobnosti, vrijednosti i profesionalnih interesa budućih tražioca zaposlenja smanjuje raskorak između potreba poslodavca i individualnih znanja i sposobnosti projektom će se kroz interaktivne radionice, edukativni materijal, radne grupe i razmjenu iskustava te predavanja nastojati pomoći mladima da uvide vlastite sposobnosti, vrijednosti i

profesionalne interese, odnosno nivo trenutnih vještina i interesa koji predstavljaju željene ili neophodne uslove za zaposlenje, s fokusom na jačanju interpersonalnih vještina ključnih za zapošljivost.

Evaluacija projekta će uključivati tri nivoa: test znanja i sposobnosti (inicijalni i finalni upitnik), povratne informacije učesnika nakon svake radionice i opservaciju voditelja i evaluatora projekta, te će biti usmjerena na ispitivanje ispunjenja postavljenih specifičnih ciljeva, korisnosti ponuđenih sadržaja i prihvatljivosti oblika rada. Shodno preporukama i smjernicama iz evaluacije planirati dodatne izmjene i unapređenje projektnog prijedloga za realizaciju narednog ciklusa projekta.

3.2.11. Psihosocijalna podrška članovima boračkih udruženja sa područja Kantona Sarajevo

Generalni cilj: Pružanje psihosocijalne podrške članovima boračkih udruženja sa područja Kantona Sarajevo.

Specifični ciljevi: Bit će definisani u radu sa grupom i u skladu sa potrebama članova i odnosit će se na:

1. Jačanje ličnosti učesnika, povećanje samopoštovanja, podsticanje učesnika da prepoznaju i cijene svoje pozitivne osobine.
2. poticanje učesnika na razmišljanje o sebi, posmatranje sebe i svog života iz različitih perspektiva;
3. mapiranje sistema podrške učesnika i podizanje svijesti učesnika o potencijalima koje imaju za promjene u sopstvenom životu ili u porodičnom sistemu;

Ciljna populacija: članovi boračkih udruženja sa područja Kantona Sarajevo.

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: Januar- decembar 2015. god.

Kratak sadržaj:

U narednoj godini planiralo je pružanje psihosocijalne podrške i pomoći populaciji demobilisanih boraca, ratnih veterana i ratnih vojnih invalida koji su članovi boračkih udruženja sa svih općina Kantona Sarajevo. Pružanje psihosocijalne podrške i pomoći planirano je kroz rad sa grupom, kroz tri do pet susreta sa dužinom trajanja 90 minuta po jednom susretu. Ovakvim oblikom rada mogu se obuhvatiti teme koje predlože članovi grupe, a mogu imati za cilj razvijanje pozitivnije slike o sebi, razvijanje i jačanje samopouzdanja, kao i osnaživanje za uspješnije suočavanje sa problemima i stresom.

Grupni i radioničarski rad će se realizirati sa članovima boračkih organizacija koji su motivirani da ostvare promjene u svom funkcioniranju.

U evaluaciji koristit će se osvrt učesnika na realiziranu radionicu, kao i voditeljski osvrt na realizirani projekt u cjelini. Sumiranje evaluacione građe o ostvarenim očekivanjima, zadovoljstva projektom i njegovom realizacijom bit će usmjereno kako bi se dobile smjernice i preporuke za unapređenje narednog ciklusa projekta.

3.3. SEKUNDARNA I TERCIJARNA PREVENCIJA

Sekundarna prevencija će se i tokom 2015. godine odvijati kroz savjetodavno-terapeutski rad. Usluge će pružati psihoterapeuti i savjetnici koji u svom radu primjenjuju sistemski način razumijevanja funkcioniranja porodičnog sistema, te koriste tehnike sistemske porodične terapije i komplementarne tehnike drugih terapijskih škola poštujući etičke principe u ovoj oblasti. To su principi povjerljivosti podataka vezanih za korisnike i sadržaj tretmana, te princip dobrovoljnosti za uključivanje u tretman. Korisnicima će se usluge pružati u sigurnom, povjerljivom i podržavajućem ambijentu.

Usluge će se pružati kroz individualni, dijadni/partnerski i porodični oblik rada što će ovisiti o prezentiranom problemu, fokusiranoj problematici i očekivanjima korisnika od tretmana, utvrđenog cilja tretmana, te broja članova porodičnog sistema koji će biti uključeni u tretman. Savjetodavno-terapeutskim radom će biti obuhvaćene sve osobe motivirane da postignu promjene na planu ličnog funkcioniranja ili u području odnosa sa drugima.

U procesu savjetodavno-terapeutskog rada korisnicima će biti pružane usluge:

- preliminarne trijaže;
- inicijalnog intervjua;
- dijagnosticiranja problema;
- savjetovanja;
- psihoterapije;
- krize ili kratke terapijske intervencije;
- posredovanja prije pokretanja postupka za razvod braka,
- eko intervencija,
- praćenja readaptacije i resocijalizacije po okončanju tretmana;
- izrade nalaza i mišljenja;
- intervencija obavljenih putem telefona.

Savjetodavno-terapeutski rad započinje inicijativom korisnika i uspostavom kontakata putem telefona ili ličnim dolaskom u prostorije Porodičnog savjetovaništa. Tokom prvog kontakta savjetnika/psihoterapeuta sa korisnikom usluga obavljat će se **preliminarna trijaža**, proces u okviru kojeg se fokusira problem, procjenjuju indikacije za tretman u Savjetovaništu i/ili se korisnik upućuje na konsultacije ili tretman u druge institucije. Očekuje se da će u 2015. godini biti pruženo **450** usluga preliminarne trijaže.

Tokom prve seanse (**inicijalnog intervjua**) psihoterapeuti su usmjereni na kreiranje odnosa povjerenja, kao pretpostavke za otpočinjanje psihoterapijskog procesa. Cilj inicijalnog intervjua je fokusiranje problema i sagledavanje očekivanja korisnika od tretmana, te utvrđivanje cilja tretmana. U 2015. godini se planira pružati **400 usluga inicijalnog intervjua**.

Savjetodavno-terapeutski rad će se odvijati sa članovima užeg i šireg porodičnog sistema kroz individualni, partnerski, dijadni, porodični, i prema potrebama grupni oblik rada.

Zahvaljujući pozitivnim efektima savjetodavno-terapeutskog rada očekuje se da će tokom 2015. godine u tretman biti uključeno **460** korisnika kojima se planira pružiti **2000 usluga savjetodavno-terapeutskih seansi**.

U terapijskom radu će se preferirati koncept Sistemske porodične terapije kao terapijski model kojim se linearni način razumijevanja mijenja u cirkularni način razumijevanja porodičnog sistema. Prema ovom konceptu porodica je mnogo više od zbira njenih pojedinačnih dijelova/članova. Tako problem koji se javlja na jednom dijelu sistema postaje dominantan u čitavom sistemu. Također, promjenom koja se događa u jednom dijelu biva obuhvaćen čitav porodični sistem. Razmijevanje koncepta sistemske porodične terapije uključuje i razumijevanje šireg društvenog konteksta u kojem porodica funkcionira. Problem je povezan sa odnosima, relacijama i interakcijama koje pojedinac ostvaruje u porodičnom okruženju pa i šire.

Najbolji efekti postižu se ukoliko su svi članovi porodičnog sistema obuhvaćeni tretmanom, ali i rad samo sa nekim od njih dovodi do promjena koji doprinose većoj funkcionalnosti porodičnih odnosa.

Individualni savjetodavno-terapeutski rad će se odvijati sa osobama koje se suočavaju sa dilemama o ispravnosti vlastitih postupaka, stavova, ponašanja u odnosima sa drugima i osobama koje plasiraju poteškoće u prilagođavanju na novonastale životne okolnosti kao i poteškoće na emotivnom planu.

Dijadnim (bračnim i partnerskim) tretmanom će biti tretirani partneri koji samostalnim naporima ne uspijevaju na adekvatan i konstruktivan način prevazići krizno stanje ili zastoj u odnosu. Cilj savjetodavno-terapeutskog rada je iniciranje promjene disfunkcionalnih obrazaca ponašanja ili promjene načina razumijevanja odnosa.

Bračnim partnerima će se pružati usluge posredovanja prije pokretanja postupka za razvod braka. Ovom uslugom će se supružnicima omogućiti: preispitivanje odluka o razvodu braka, usaglašavanje mišljenja vezanih za provjeru malodobne djece i postizanja dogovora oko dinamike i načina održavanja neposrednih odnosa malodobne djece sa roditeljem sa kojim ono neće nastaviti živjeti, kao i prijedloge novčanog iznosa namijenjenog za mjesečno izdržavanje djece.

U okviru postupka će se koristiti intervencije savjetovanja u cilju poticanja dogovornog roditeljstva i preveniranja mogućih posljedica razvoda braka na malodobnu djecu.

Porodičnim tretmanom će biti obuhvaćene porodice, roditelji, mladi i djeca, motivirani da prevladaju razvojne krize koje su vezane za promjene nastale prelaskom iz jedne razvojne faze u drugu i nerazvojne krize koje se javljaju bez obzira na fazu životnog ciklusa porodice.

Grupni pristup u radu će se realizirati ukoliko više korisnika istovremeno plasira isti ili sličan problem (emocionalni razvod, razvojne krize i sl.)

Posttretmanska usluga tipa readaptacije i resocijalizacije će se pružati u cilju nastavka pružanja podrške korisnicima za koje se procijeni da su i nakon završenog tretmana u riziku od pojačavanja simptoma/problema i koji nastavljaju život u nepodržavajućem okruženju ili pak za osobe kojima je

pružena usluga kratke intervencije zbog njihove nemogućnosti da kontinuirano dolaze na tretman. Ova usluga će se realizirati u okviru unaprijed dogovorenih seansi, a iznimno i telefonskim putem.

Savjetodavno – terapijski rad će se odvijati u prostorijama Ustanove za sve osobe koje se obrate za pomoć, odnosno one koje od strane institucije, a uz vlastiti pristanak, budu usmjerene u tretman. U iznimnim situacijama ove aktivnosti mogu se odvijati i u odgovarajućim prostorima izvan radnog prostora Ustanove.

3.4. IZDAVAŠTVO

U okviru izdavaštva Ustanove, planirano je publiciranje provedenih istraživanja koja su važan dio njenog razvojno-istraživačkog rada u cilju približavanja njihovih rezultata široj javnosti. Planirano je publiciranje dva istraživanja u cilju realizacije projekata na osnovu procjene stvarnih potreba korisnika i to : „Psihosocijalne potrebe jednoroditeljskih porodica i njihove strategije suočavanja sa problemima“ i „Potreba mladih za psihosocijalnom podrškom u razvoju buduće karijere“.

Brošura „Psihosocijalne potrebe jednoroditeljskih porodica i njihove strategije suočavanja sa problemima - provedeno istraživanje“

Generalni cilj: Prikazivanje specifičnih poteškoća i izazova sa kojima se susreću jednoroditeljske porodice.

Specifični ciljevi:

1. Informiranje o stepenu percipirane i primljene socijalne podrške koju roditelji iz jednoroditeljskih porodica dobijaju od uže i šire okoline.
2. Podizanje svijesti o važnosti kvaliteta interakcije među članovima jednoroditeljskih porodica (emocionalna klima, komunikacija, rješavanje problema).
3. Educiranje roditelja o načinima na koje odgojni postupci utječu na ponašanje djece.
4. Otklanjanje predrasuda prema populaciji jednoroditeljskih porodica.

Ciljna populacija: Stručna lica koja u bilo kojem segmentu tretiraju jednoroditeljske porodice.

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: januar - decembar 2015. godine.

Sadržaj: Na osnovu uspješno provedenog istraživanja „Psihosocijalne potrebe jednoroditeljskih porodica i njihove strategije suočavanja sa problemima“ koje je KJU „Porodično savjetovalište“ provela na uzorku od 429 ispitanika - roditelja djece iz jednoroditeljskih porodica koje je ujedno i jedino istraživanje ove tematike u Kantonu Sarajevo, izradit će se publikacija i prikazati zaključci istraživanja.

U okviru ove aktivnosti imenovat će se radna grupa, odrediti vrsta i naziv brošure, njen format, broj stranica, te prikupiti, lektorirati i formatirati tekst istraživanja.

Obim i kvalitet izdavanja brošure „Psihosocijalne potrebe jednoroditeljskih porodica i njihove strategije suočavanja sa problemima - provedeno istraživanje“ limitirana je prije svega finansijskim sredstvima Ustanove i u potpunosti ovisi od finansiranja iz sredstava donacija, ali ista će u elektronskoj formi biti dostupna na web stranici Ustanove.

Brošura „Potrebe mladih za psihosocijalnom podrškom u razvoju buduće karijere -provedeno istraživanje“

Generalni cilj: Prikazivanje potreba, kompetencija, vještina, profesionalnih interesa i očekivanja mladih po pitanju posla i tržišta rada.

Specifični ciljevi:

4. Podizanje svijesti o sposobnostima, vrijednostima i profesionalnim interesima mladih, budućih tražioca posla;
5. Informiranje o potrebama mladih za psihosocijalnom podrškom u izboru buduće karijere.

Ciljna populacija: Stručna lica koja u svom radu tretiraju pitanja mladih u pogledu razvoja njihove buduće karijere.

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: januar - decembar 2015. godine.

Sadržaj: Planirano je da se nakon provođenja istraživanja „Potrebe mladih za psihosocijalnom podrškom u razvoju buduće karijere“ čiji cilj je procjena potreba, kompetencija, vještina, profesionalnih interesa i očekivanja mladih po pitanju posla i tržišta rada isto publikuje za potrebe korištenja društvene zajednice.

U okviru ove aktivnosti imenovat će se radna grupa, odrediti vrsta i naziv brošure, njen format, broj stranica, te prikupiti, lektorisati i formatirati tekst istraživanja.

Obim i kvalitet izdavanja brošure „Potrebe mladih za psihosocijalnom podrškom u razvoju buduće karijere-provedeno istraživanje“ limitirana je prije svega finansijskim sredstvima Ustanove i u potpunosti ovisi od finansiranja iz sredstava donacija, ali ista će u elektronskoj formi biti dostupna na web stranici Ustanove.

3.5. PROMOTIVNO - PROPAGANDNE AKTIVNOSTI

3.5.1 Obilježavanje Međunarodnog dana porodice

Nosilac aktivnosti: Organ rukovođenja, Upravni odbor, Stručni kolegij, Ustanova.

Rok: maj 2015.godine.

Sadržaj: Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“ planira obilježavanje Međunarodnog dana porodice u formi sajma za porodicu uz naziv usklađen prema godišnjoj poruci UN-a, a u skladu sa svojom djelatnošću i raspoloživim sredstvima.

Cilj ove aktivnosti ogleda se u podizanju svijesti o važnosti očuvanja porodice sa fokusom na razvojne faze porodice, promociju roditeljstva, isticanje važnosti porodičnih rituala, promociji rada naše ustanove, ustanova iz sistema i organizacija koje kroz svoj rad potpomažu razvojne faze porodice kako bi javnost bila upoznata koji sve oblici podrške porodičnom sistemu postoje i ko ih provodi. Dakle, kroz ovu aktivnost približili bi doprinos zajednice u očuvanju porodice.

Pored zaposlenika naše ustanove u realizaciji ove aktivnosti učestvovala bi i institucije i organizacije koje rade na potpomaganju razvojnih faza porodice i poticanju važnosti porodičnih vrijednosti, roditelji i mediji. Odabir institucija i organizacija vršio bi se na osnovu Javnog poziva i jasno utvrđenih kriterija za učestvovanje kako bi se osigurao kvalitetan sadržaj koji obuhvata i potpomaže sve razvojne faze porodice (djeca, adolescenti, mladi bračni partneri, bračni partneri, osobe starije životne dobi).

Planirano je i uključivanje medija koji bi svojim učešćem i praćenjem pomogli u promoviranju značaja porodice i važnosti dobre saradnje između porodice i institucija iz mreže koje rade sa članovima porodičnog sistema.

Obimnost i kvalitet ovog programskog zadatka limitirana je prije svega finansijskim sredstvima, ali nastojali bi obezbijediti potrebnu podršku kantonalnih i federalnih ministarstava koja u okviru svog rada tretiraju porodicu i porodični sistem.

Manifestacija bi se održala u prostoru Doma mladih i eventualno platoa Skenderija kroz promotivne štandove na kojima bi predstavili projekte naše ustanove i aktivnosti koje provodimo, štandove partnera te različite radionice i zabavno- rekreativni program koji bi se ogledao kroz različite sadržaje (sportske, muzičke, likovne itd.). Manifestacija bi trajala jedan dan.

3.5.2. Izrada propagandnih materijala Ustanove

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: januar – decembar 2014. godine.

Sadržaj: Štampa i distribucija informativno - propagandnog materijala o uslugama koje KJU „Porodično savjetovalište“ pruža i aktivnostima koje provodi (savjetovanje, psihoterapija i primarna prevencija) realizirat će se ukoliko za to finansijska sredstva budu obezbjeđena. Ova aktivnost omogućila bi promociju i afirmaciju Ustanove, a sami materijali bi se kontinuirano distribuirali korisnicima usluga kao i drugim srodnim institucijama i organizacijama koje se na posredan i neposredan način bave porodicom.

3.5.3. Web stranica Ustanove

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: januar- decembar 2014. godine.

Značaj web stranice Kantonalne javne ustanove „Porodično savjetovalište“ pod nazivom *www.porodicno.ba* ogleda se u jačanju promotivno-propagandne djelatnosti Ustanove, kao i u dodatnoj komunikaciji sa građanima i potencijalnim klijentima, koji putem weba i e-maila ostvaruju komunikaciju sa Ustanovom, u cilju traženja usluga savjetovanja i razrješavanja ličnih nedoumica i problema kao i sa studentima, magistrantima i drugim kolegama iz struke i srodnih institucija i organizacija.

Putem web stranice Ustanova će nastaviti građanima Kantona Sarajevo, BiH i šire pružati informacije o njenom djelovanju i uslugama koje pruža.

U sklopu redovnih aktivnosti na web stranici radit će se na blagovremenom pružanju informacija, kako o važnijim rezultatima razvojno- istraživačkog rada Ustanove, tako i o projektima koji su u sklopu njenog Programa primarne prevencije.

Sve aktivnosti koje Ustanova planira provoditi bit će involvirane u sadržaj web stranice. Također, elektronska izdanja svih priručnika i brošura čiji je izdavač Ustanova objavit će se na web stranici kako bi bile dostupne svim građanima Kantona Sarajevo.

3.5.4. Učešće u medijskim nastupima

Nosilac aktivnosti: Ustanova.

Rok: januar- decembar 2014. godine.

Učešće u javnom informisanju će se vršiti na poziv medija i po ukazanoj potrebi za medijskim istupom vezano za društvene pojave i porodične probleme koje Ustanova u svojoj djelatnosti tretira. Također, nastavit će se planiran i aktivan pristup prema medijima, gdje će se kroz dogovorene televizijske i radio serijale od strane stručnih saradnika ustanove inicirati i predlagati teme medijima koje promoviraju porodicu i njene vrijednosti.

U emisijama koje se organiziraju u formi debate, a koje su stručnog sadržaja participirat će stručni saradnici iz domena psihologije, pedagogije i soc.rada. U medijskim gostovanjima koja zahtijevaju promociju rada Ustanove te najavu sadržaja koje Ustanova provodi i sl. učestvovat će odgovorna osoba iz Odjeljenja za razvojno-istraživačke i promotivne poslove.

3.5.5 Obilježavanje značajnih datuma u godini

Ustanova će shodno značajnim datumima obilježavati iste kako kroz programske aktivnosti, tako i kroz medijsko oglašavanje. Značajni datumi biće obilježavani u skladu sa djelatnošću koju Ustanova tretira, npr. Međunarodni dan porodice, Dječija nedjelja i sl.

3.6. PROGRAM STRUČNO-PROFESIONALNOG USAVRŠAVANJA KADROVA

3.6.1. Stručni treninzi, edukacije, seminari i stručne konferencije

Zaposlenicima Porodičnog savjetovališta će se tokom 2014. godine omogućiti učešće na edukacijama, seminarima, treninzima, stručnim konferencijama iz oblasti bliskih osnovnoj djelatnosti Ustanove.

3.6.2. Pružanje usluga edukacije

U skladu sa ukazanim potrebama kao i na zahtjev stručnjaka iz mreže psihosocijalne zaštite i šire, Ustanova će pružati usluge edukacije profesionalcima, kako na nivou njihove vlastite edukacije tako i na nivou njihove edukacije kao edukatora.

3.6.3. Planiranje edukacije iz Sistemske porodične terapije

KJU "Porodično savjetovalište" tokom 2015 godine, za potrebe stručnog usavršavanja kadrova naše Ustanove i kadrova iz drugih sistema u socijalnom, obrazovnom i zdravstvenom sektoru u Kantonu Sarajevo, planira pristupiti ponovnom organiziranju četverogodišnje edukacije iz Porodične sistemske psihoterapije sa nekim od rukovodioca – voditelja edukacije iz Beograda (Srbija).

Programi edukacije se realiziraju u skladu sa standardima Evropske asocijacije za psihoterapiju (EAP) i Evropske asocijacije za porodičnu terapiju (EFTA) .

Sistemska porodična psihoterapija je psihosocijalna intervencija koja primjenjuje interakcijski metod, sagledavajući porodicu kao sistem u promjeni, a individualne obrasce ponašanja razumije kao rezultat interpersonalnih odnosa.

Planiranom edukacijom bi bili obuhvaćeni svi zainteresirani profesionalci sa završenim fakultetima humanističkih nauka: psihologije, pedagogije, socijalnog rada, medicine.

Edukacija zainteresovanim edukantima bi imala za cilj sticanje znanja i vještina iz oblasti STP neophodnih za sistemsko razumjevanje porodice i kompetentnog sistemskog pristupa u radu sa porodicama, partnerima, pojedincima, grupama kojima je potrebna stručna pomoć i podrška u situacijama prevladavanja kriznih stanja.

Završavanjem četverogodišnjeg edukativnog programa profesionalcima bi bila omogućena prohodnost ka sticanju nacionalnog i evropskog sertifikata za psihoterapiju, a završavanjem dvogodišnjeg programa edukanti bi stekli znanja i ovladali vještinama za savjetodavni rad.

Kantonalna javna ustanova „Porodično savjetovalište“ je u periodu od 2005. do 2009. godine za potrebe stručnog usavršavanja kadrova Ustanove, kao i kadrova uposlenih u drugim institucijama socijalnog, obrazovnog i zdravstvenog sektora, bila organizator edukacije iz SPT, a koju su provodili edukatori sa međunarodnim certifikatima Evropske asocijacije za psihoterapiju (EFTA).

U navedenom periodu 17 edukata je steklo certifikat porodičnog psihoterapeuta, od toga 6 profesionalaca uposlenih u KJU "Porodično savjetovalište".

Praktikovanje ideja i intervencija sistemske porodične terapije u Odjeljenju za savjetodavno-terapeutski rad KJU "Porodično savjetovalište" su se pokazali veoma efikasnim u zaštiti mentalnog zdravlja odraslih, mladih i djece, kao i u tretmanu niza poteškoća sa kojima se susreću članovi porodičnog sistema u svakodnevnom funkcionisanju.

Tokom 2015. godine, menadžment Ustanove planira ponovo organizirati susrete i otpočeti pregovore sa Voditeljima edukativnog programa iz SPT a vezano za niz radnji koje ova Programaska aktivnost Ustanove zahtjeva.

3.7. SARADNJA U MREŽI

U 2015. godini će se nastaviti saradnja sa organizacijama i institucijama u mreži psihosocijalne zaštite i šire, a na nivou međusobne razmjene iskustava te stručno-profesionalnog povezivanja sa ciljem pomoći u rješavanju psihosocijalnih problema klijenata kao i eventualnog definisanja zajedničkih preventivnih i drugih aktivnosti. Planira se iniciranje sastanka profesionalaca iz oblasti porodice i dječije zaštite ustanova socijalne zaštite u Kantonu Sarajevu sa akcentom na organiziranju saradnji na realizaciji KJU „Porodično savjetovalište“ Sarajevo, JU „Kantonalni centar za socijalni rad“ Sarajevo te općinske službe socijalne zaštite sa kojima surađuje Odjeljenje za savjetodavno-terapeutski rad.

Također, nastavit će se saradnja sa Ministarstvom obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo i Prosvjetno-pedagoškim zavodom Kantona Sarajevo, i to u segmentu primarne prevencije sa fokusom na prevenciju maloljetničkog pristupništva.

U cilju omogućavanja obavljanja stručne prakse za studente Filozofskog fakulteta u Sarajevu planira se nastavak saradnje sa ovim fakultetom i u 2015. godini, kao i sa Fakultetom političkih nauka.

Uzimajući u obzir dosadašnje rezultate i iskustvo koje proizilazi iz realizacije ciklusa radionica u 2014. god., KJU “Porodično savjetovalište” planira nastavak saradnje sa KJU “Dom za djecu bez roditeljskog staranja” Bjelave i u 2015.god. Cilj ovih radionica jeste pružanje psihosocijalne podrške i razvoj socijalnih vještina, poticanje socijalnog napretka djece, te prevencija društveno neprihvatljivih oblika ponašanja. U svakoj radionici djeca će se, kroz niz interaktivnih igara, simulacija, igranja uloga, vježbe i razgovore, poučavati određenim socijalnim vještinama, koje su im potrebne kako bi se adekvatno nosili sa svakodnevnim izazovima odrastanja. U radionice će biti uključena djeca uzrasta od 11 – 15 godina koja borave u Domu. Radionice će biti vođene od strane stručnih saradnika Porodičnog savjetovališta i to pedagoga, psihologa i socijalnih radnika, koji imaju bogato iskustvo u provođenju preventivnog i savjetodavno terapeuskog rada sa mladima ovog uzrasta. Sama psihosocijalna podrška i radionice će biti koncipirane u skladu sa aktuelnim potrebama i postojećim resursima ove dvije ustanove.

Planirana je i saradnja sa Turskom agencijom za međunarodnu saradnju i koordinaciju (TIKA) na projektima: „ Razlike koje nas spajaju“ i „ Unapređenje roditeljstva“ za koje je Ustanova aplicirala kod Agencije, ukoliko ista finansijski podrži njihovu implementaciju.

Također, očekuje se saradnja i sa Gender centrom u partnerskom smislu na realizaciji projekta „Moj izbor“ ukoliko se obezbjede neophoda finansijska sredstva.

Pored navedenog za očekivati je i dalju saradnju sa općinskim službama socijalne zaštite i to na području savjetodavno-terapeuskog rada, gdje se, prema stručnim indikacijama, klijenti iz službi upućuju u Porodično savjetovalište i obratno, a uz permanentnu razmjenu informacija na nivou stručnih mišljenja profesionalaca naših ustanova.

Također, planira se saradnja i sa organima pravosuđa u aktivnostima posredovanja u postupku brakorazvoda.

Saradnja sa zaposlenicima KJU „Dom za djecu bez roditeljskog staranja „Bjelave“ u cilju sprječavanja profesionalnog sagorijevanja kroz razvijanje ličnih i profesionalnih kompetencija integriranjem teorijskih koncepata i praktičnih iskustava profesionalaca.

Profesionalna podrška – pomoć zaposlenicima KJU „Dom za djecu bez roditeljskog staranja“ Bjelave zasnivat će se na procesu pružanja podrške i pomoći odgajateljima, medicinskom osoblju i domaćicama, čije obavljanje svakodnevnih poslova i zadataka podrazumijeva rad sa štićenicima Doma, djecom bez roditeljskog staranja. Rad sa grupom bit će koncipiran tako da u fokusu bude profesionalac, kojem će se u procesu reflektiranja omogućiti razumijevanje sebe, razumijevanje djece sa kojom radi i razumijevanje svog odnosa sa njima. Na ovaj način profesionalci će sticati nova znanja u procesu učenja iz vlastitog iskustva.

3.8. OSTALE AKTIVNOSTI

3.8.1. Kapitalni projekti – Izgradnja poslovnog objekta KJU “Porodično savjetovalište“

Nosioci aktivnosti: Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo (investitor), Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo (implementator) i KJU “Porodično savjetovalište“ (krajnji korisnik).

Rok: januar - decembar 2015.godine.

Kratak sadržaj: U 2015. godini nastavlja se aktivnosti na izgradnji poslovne zgrade KJU „Porodično savjetovalište“. Vlada Kantona Sarajevo dala je saglasnost KJU “Porodično savjetovalište“ i Zavodu za izgradnju Kantona Sarajevo da nastave aktivnosti na realizaciji izgradnje poslovne zgrade u pravcu dokupa dvije k.č.1388/1 i 860/1 K.O. Dolac.

S obzirom na potpisani *Sporazum o namjenskom korištenju sredstava za izgradnju poslovnog objekta KJU „Porodično savjetovalište“ u ulici Bihaćka*, potpisanog od strane Ustanove, resornog Ministarstva i Zavoda za izgradnju Kantona Sarajevo, planirana je realizacija narednih faza izgradnje objekta u skladu sa prilivom finansijskih sredstava Budžeta Kantona za ovu namjenu.

IV KONTINUIRANI POSLOVI

Postavljeni programi primarne prevencije, poslovi u okviru sekundarne prevencije te programi drugih tematskih cjelina, realiziraju se kao kontinuirani poslovi Ustanove.

Pored ovih poslova, za kontinuiranu realizaciju u toku 2015. godine planirana je intervizija u Odjeljenju za savjetodavno-terapeutski rad Ustanove.

4.1. Supervizija

Nosilac aktivnosti: supervizor, vanjski saradnik.

Rok: januar - decembar 2015. godine

Tokom 2015. godine obezbijedit će se kontinuirana supervizija kao oblik profesionalne podrške i pomoći stručnim saradnicima u Odjeljenju za savjetodavno-terapeutske poslove u cilju prevencije profesionalnog sagorijevanja, razvijanja ličnih i profesionalnih kompetencija, te održavanja kvalitete savjetodavno-terapeutskih usluga u skladu sa standardima evropske asocijacije.

4.2. Timska intervizija

U cilju kontinuiranog podizanja kvaliteta savjetodavno – terapeutskih usluga, realizirat će se intervizija, kao metod korištenja vlastitih stručnih resursa kojim se obezbjeđuje da iskusniji pojedinci, timovi i Odjeljenje u cjelini zajednički doprinesu što kvalitetnijoj usluzi klijentu. Intervizijom se proširuju saznanja na kognitivnom, metodološkom i emocionalnom nivou, što pomaže u sveobuhvatnijem razumijevanju i spoznavanju svakog pojedinca kroz učenje iz iskustava drugih kolega.

Dakle, cilj intervizije je s jedne strane pomoći terapeutu da nađe efikasna rješenja u stanju njegovih dielma u terapijskom procesu, a s druge strane podržati ga u emocionalnom pražnjenju i na taj način pomoći u prevenciji profesionlanog sagorijevanja.

Intervizija će se odvijati po potrebi terapeuta a najmanje jedanput sedmično – na nivou Odjeljenja. Interviziju organizuje i vodi Šef Odjeljenja.

Broj: 01-05-697.2/14
Sarajevo, 12.12.2014. godine

